

Bruselj, 14.1.2020
COM(2020) 14 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

MOČNA SOCIALNA EVROPA ZA PRAVIČEN PREHOD

1. Krepitev socialne Evrope

„Ljudem je mar za prihodnost naših otrok in družbe ter pravičnost in enakost v vseh pomenih besede.“ –

– Predsednica Ursula von der Leyen

Življenjski standard v Evropi je med najvišjimi, delovni pogoji so med najboljšimi, socialna zaščita pa je med najučinkovitejšimi na svetu. Biti Evropejec ali Evropejka danes pomeni imeti možnosti za uspeh in pravico do dostojnega življenja. Socialna pravičnost je temelj evropskega socialnega tržnega gospodarstva in v središču naše Unije. Izhaja iz prepričanja, da sta socialna pravičnost in blaginja osnovi za oblikovanje odporne družbe z najvišjimi standardi dobrobiti na svetu, kar se med drugim odraža v prizadevanjih Evrope, da bi v celoti izpolnjevala cilje Združenih narodov za trajnostni razvoj. Evropa je danes edinstven kraj, v katerem so blaginja, pravičnost in trajnostna prihodnost enakovredni cilji.

Živimo v času sprememb. Zaradi podnebnih sprememb in degradacije okolja bomo morali prilagoditi svoje gospodarstvo in industrijo, načine potovanja in dela, pa tudi potrošnjo in prehrano. **Evropa je z evropskim zelenim dogovorom naznanila cilj, da do leta 2050 postane prva podnebno nevtralna celina.** Zeleni dogovor je naša nova strategija za rast v naslednjem desetletju, s katero bomo ustvarili nova podjetja in delovna mesta ter spodbudili dodatne naložbe. Zagotoviti mora, da bo Evropa še naprej dom najnaprednejših sistemov socialnega varstva na svetu ter živahno središče inovacij in konkurenčnega podjetništva. Evropi bo dal orodja za okrepljena prizadevanja v zvezi z navzgor usmerjeno konvergenco, socialno pravičnostjo in skupno blaginjo.

Danes in v prihodnje morajo biti v središču digitalnega gospodarstva ljudje. Samo na področju umetne inteligence in robotike naj bi bilo v naslednjih petih letih ustvarjenih 60 milijonov novih delovnih mest po vsem svetu, številna druga pa se bodo spremenila ali celo izginila. Nove tehnologije bodo ustvarile nove zaposlitvene možnosti in omogočile prožnejšo ureditev dela, vendar moramo zagotoviti, da bodo nova delovna mesta tudi kakovostna, ljudje pa opremljeni s pravimi znanji in spretnostmi zanje. Digitalno gospodarstvo ne more temeljiti na pravnih in socialnih pravilih dvajsetega stoletja; čas je za prilagoditev in zagotovitev socialne zaščite v novem svetu dela ter prilagoditev davčnih pravil, da bo vsak prispeval pravičen delež.

Demografska slika Evrope se spreminja; zahvaljujoč napredku na področju medicine in javnega zdravja **danes živimo dlje in smo bolj zdravi.** Ob tem se porajajo nove potrebe in priložnosti. Srebrno gospodarstvo in gospodarstvo oskrbe odpirata številna nova delovna mesta, obenem pa skrbita, da starejši ostanejo aktivni ali so deležni potrebne oskrbe. Številna podeželska območja po Evropi se zaradi staranja in selitev v mesta soočajo z upadom prebivalstva. Razkorak med mesti in podeželjem se povečuje in ga ni več mogoče prezreti.

Tehnološke spremembe in energijski prehod sicer prinašajo priložnosti, vendar sami po sebi verjetno ne bodo dovolj za zapolnitev vrzeli med bogatimi in revnimi, razen če podpremo revnejše regije, da bodo lahko dohitele bogatejša območja.

Vsi Evropejci in Evropejke bi morali imeti enake možnosti za uspeh – treba je ohraniti, prilagoditi in izboljšati, kar so zgradili naši starši in stari starši. Danes je v Evropi zaposlenih 241 milijonov ljudi, kar je največ do zdaj. Vendar je ta številka le ena plat zgodbe. Dejstvo je, da so še vedno prisotne neenakosti in te pozitivne spremembe ne koristijo vsem. Preveč ljudi se še vedno težko preživlja ali se sooča z ovirami zaradi neenakosti. Številni otroci in mladi, prepogosto iz socialno-ekonomsko prikrajšanih okolij, nimajo dostopa do kakovostnega izobraževanja ali zdravstvenega varstva. Še vedno je tudi veliko starejših, ki nimajo dostopa do storitev oskrbe. Neenakost zavira rast in ogroža socialno kohezijo. Zdaj moramo ukrepati, da dosežemo medgeneracijsko pravičnost in poskrbimo, da bodo vsi naši otroci in vnuki deležni pravične, zelene in uspešne prihodnosti.

Te spremembe, priložnosti in izzivi zadevajo vse države ter vse Evropejce in Evropejke. Smiselno je, da se jih lotimo skupaj in se vnaprej odzovemo na spremembe.

Evropski steber socialnih pravic je evropski odziv na te temeljne cilje. Pomeni našo socialno strategijo, katere namen je zagotoviti, da bo prehod, povezan s podnebno nevtralnostjo, digitalizacijo in demografskimi spremembami, socialno pošten in pravičen.

Cilj stebra je pravičnost v vsakdanjem življenju vseh državljanek in državljanov, ne glede na to, ali se učijo, so zaposleni, iščejo zaposlitev ali so upokojeni, ne glede na to, ali živijo v mestu ali na podeželju, ter ne glede na njihov spol, raso, narodnost, versko ali drugo prepričanje, invalidnost, starost ali spolno usmerjenost. Cilji 20 načel stebra, ki so jih vse institucije EU razglasile leta 2017, so izboljšanje enakih možnosti in delovnih mest za vse, poštene delovni pogoji ter socialna zaščita in vključenost. Njihovo izvajanje potrjuje zavezo, dano na najvišji ravni, da ne glede na spremembe ljudje ostajajo v središču in da nihče ne bo zapostavljen.

Zdaj je čas, da nadgradimo dosedanja prizadevanja in zavezo preoblikujemo v nadaljnje ukrepe. Voditelji držav in vlad so pozvali k izvajanju stebra tako na ravni EU kot na ravni držav članic, ob doslednem upoštevanju ustreznih pristojnosti¹. Tudi Evropski parlament je poudaril pomen nadaljnjega izvajanja 20 načel. Predsednica von der Leyen je potrdila, da je trdno odločena predstaviti akcijski načrt za njihovo uresničitev. Uspeh bo odvisen od ukrepanja vseh akterjev na vseh ravneh – evropski, nacionalni, regionalni in lokalni.

To sporočilo nakazuje pot do akcijskega načrta za izvajanje evropskega stebra socialnih pravic. Predstavlja pobude na ravni EU, ki podpirajo izvajanje stebra, obenem pa

¹ Sklepi Evropskega sveta – nova strateška agenda za obdobje 2019–2024 [sklic], junij 2019.

začenja široko razpravo z vsemi državami in regijami EU ter vsemi našimi partnerji. Z Evropskim parlamentom in nacionalnimi parlamenti, ki predstavljajo evropske državljane in državljanke. S Svetom in nacionalnimi vladami, ki predstavljajo evropske države. S socialnimi partnerji, ki predstavljajo delodajalce in delojemalce. S civilno družbo, katere prispevek je ključen pri obravnavi vprašanj, ki so našim državljanom in državljanom najpomembnejša.

Na podlagi prispevkov vseh akterjev bomo v začetku leta 2021 predstavili akcijski načrt za uresničitev pravic in načel, določenih v stebru.

Evropski semester za usklajevanje ekonomskih politik bo še naprej spremljal napredek v zvezi z evropskim stebrom socialnih pravic. Od letošnjega leta naprej bo vključeval tudi cilje Združenih narodov za trajnostni razvoj, da bosta trajnostnost ter dobrobit državljanov in državljanov v središču gospodarske politike in upravljanja. V zvezi s tem **letna strategija za trajnostno rast** določa strategijo gospodarske in zaposlitvene politike za EU v skladu s prednostnimi nalogami iz evropskega zelenega dogovora. Združuje makroekonomsko stabilnost, produktivnost, pravičnost in okoljsko trajnostnost. Struktura obdavčevanja bi morala podpirati zaposlovanje in rast, obenem pa bi morala biti usklajena s podnebnimi, okoljskimi in socialnimi cilji. Nepravično obdavčevanje, tudi na svetovni ravni, slabi zmožnost držav za zadovoljevanje potreb državljanov in državljanov ter gospodarstva.

Skupaj bomo izboljšali evropsko socialno tržno gospodarstvo, da se uskladi s trenutnimi in prihodnjimi priložnostmi in izzivi, ter zagotovili pravičen prehod za vse.

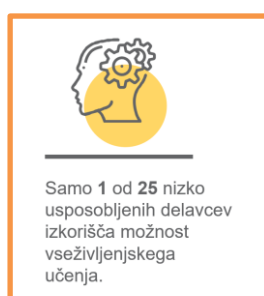
2. Enake možnosti in delovna mesta za vse

Opolnomočenje ljudi s kakovostnim izobraževanjem, usposabljanjem, znanjem in spretnostmi

Znanja in spretnosti so ključnega pomena za prihodnost. Zaradi vse pogostejšega menjavanja zaposlitve in prožnih delovnih vzorcev se je treba za uspešno delovanje ves čas učiti in izpopolnjevati. Znanja in spretnosti ljudem omogočajo, da izkoriščajo prednosti hitro spreminjajočega se delovnega okolja. Polovica trenutno aktivne delovne sile bo morala v naslednjih petih letih posodobiti svoja znanja in spretnosti. Kljub temu danes preveč mladih nima osnovnih in digitalnih znanj in spretnosti, prav tako pa jih ima premalo možnost, da bi nadoknadili zaostanek po zaključku šolanja. Samo eden od desetih odraslih se mesečno udeleži kakršnega koli usposabljanja, milijon prostih delovnih mest za strokovnjake za IKT pa zavira naložbe v digitalno preobrazbo. Več kot 50 % podjetij, ki so v letu 2018 zaposlila ali skušala zaposliti strokovnjake za IKT, je poročalo o težavah pri zapolnjevanju prostih delovnih mest.

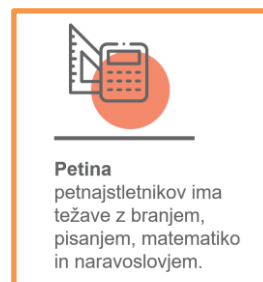
Izobraževanje in usposabljanje sta ključna za razvoj znanj in spretnosti. Države članice morajo prilagoditi nacionalne sisteme izobraževanja in usposabljanja po vsej Evropi, da bosta že od mladih let zagotovljena vključujoče in visokokakovostno izobraževanje in usposabljanje, pa tudi podpirati ljudi pri prevzemanju odgovornosti za stalni razvoj skozi celotno poklicno pot. Potrebna so nadaljnja prizadevanja v zvezi z vrednotenjem znanj, spretnosti in kompetenc, pridobljenih zunaj formalnih sistemov izobraževanja in usposabljanja. Znanja, spretnosti in izkušnje, pridobljeni na delovnem mestu, s prostovoljstvom ali v katerem koli drugem neformalnem okviru, so lahko, če se priznajo in cenijo, zelo koristni pri iskanju nove zaposlitve.

Da bi ugotovile, katera znanja in spretnosti potrebujemo, morajo nacionalne in regionalne vlade sodelovati s tistimi, ki to najbolj vedo: delodajalci, delavci, učitelji in vodji usposabljanja. Na nestanovitnem in spreminjajočem se trgu dela je ključno, da imajo vsi ljudje širok nabor ključnih kompetenc in s tem trdne temelje za razvoj zmožnosti prilagajanja. Poleg tega so lahko dobra partnerstva med iskalci novih talentov in tistimi, ki te talente izobražujejo in usposabljujejo, v kombinaciji s sodobnimi tehnikami napovedovanja in

spremljanjem diplomantov temelj za oblikovanje smernic glede tega, česa se je treba učiti in kako. To je zlasti potrebno v regijah, ki se soočajo z upadanjem prebivalstva in v katerih delodajalci ne morejo več najti kvalificiranih delavcev. Prav tako je nujno za mala in srednja podjetja (MSP), ki so nepogrešljiva za naše gospodarstvo. Četrtnina evropskih MSP namreč poroča o velikih težavah pri iskanju izkušenega osebja in vodstvenih delavcev. Poleg tega je bolj na splošno to neizogibno povsod, kjer bodo zaradi digitalnega in zelenega prehoda potrebna nova znanja in spretnosti. Poklicno izobraževanje in usposabljanje ter vajeništvo lahko spodbudijo zaposljivost tako mladih kot odraslih, obenem pa zadovoljijo spreminjajoče se potrebe podjetij. Stroški takšnih naložb v izpopolnjevanje in prekvalifikacijo bi se morali deliti med javnim sektorjem, delodajalci in zadevnimi posamezniki. *Komisija bo znanja, spretnosti, zaposljivost in človeški kapital postavila v središče svojih prizadevanj in v prvem četrtnetju leta 2020 posodobila **program znanj in spretnosti za Evropo**, vključno s predlogom za priporočilo o evropskem poklicnem izobraževanju in usposabljanju.* Proučujejo se tudi inovativne rešitve, s katerimi bi ljudje lahko sami nadzorovali svoje učenje in poklicno pot, na primer individualni učni račun za delovno sposobne osebe.

Kakovostno izobraževanje in usposabljanje ustvarjata enake možnosti in lahko prekineta krog neuspešnosti. Evropski izobraževalni prostor, ki bo vzpostavljen do leta 2025, bo učečim olajšal čezmejno gibanje v Evropi ter izboljšal dostop do kakovostnega in vključujočega izobraževanja in usposabljanja. *V tretjem četrtnetju leta 2020 bo Komisija nadalje razvila cilje **evropskega izobraževalnega prostora** ter vzpostavila nov okvir za sodelovanje z državami članicami na področju izobraževanja in usposabljanja s še večjim poudarkom na zagotavljanju, da*

mladi zaključijo vsaj srednješolsko izobraževanje in imajo zadovoljivo raven osnovnih znanj in spretnosti. **Erasmus+** bo z močno okrepljenim proračunom za obdobje 2021–2027 še naprej podpiral in krepil izobraževanje, usposabljanje, mlade in šport v Evropi. V prihodnosti naj bi ta program postal lažje dostopen za mlade z manj priložnostmi ter tako bolj vključujoč. Z razširjeno uporabo med učitelji, vodji usposabljanja in akademiki se bo povečala njegova zmožnost zbliževanja sistemov in s tem izkoriščanja prednosti izmenjave dobrih praks. **Program za digitalno Evropo** bo podpiral razvoj naprednih digitalnih znanj in spretnosti, da se omogoči uporaba teh tehnologij v celotnem gospodarstvu in izboljšajo digitalne zmogljivosti ponudnikov izobraževanja. V podporo ukrepom držav članic bo *Komisija v drugem četrtletju leta 2020 tudi posodobila akcijski načrt za digitalno izobraževanje, da se okrepijo digitalna znanja in spretnosti tako mladih kot odraslih ter zagotovi, da so vse izobraževalne organizacije pripravljene na digitalno dobo.*

Mladi bodo sooblikovali Evropo prihodnosti in si zaslužijo svetlo prihodnost.

Starši si seveda želijo, da bi imeli njihovi otroci dobro zaposlitev in poklicne možnosti. Vendar preveč mladih pogosto najde le slabo plačane, začasne in nestandardne zaposlitve, ki jim ne omogočajo, da bi razvili svoje talente in načrtovali svojo prihodnost. Pri mladih invalidih, mladih z migrantskim ozadjem in mladih starših je tveganje, da bi zaostali, še večje. *Komisija bo okrepila prizadevanja v boju proti brezposelnosti mladih in v drugem četrtletju leta 2020 predstavila predloge za okrepitev jamstva za mlade*, ki že zdaj vsako leto pomaga 3,5 milijona mladim, da se udeležijo usposabljanja ali izobraževanja ali zaposlijo. Novo jamstvo za mlade se bo približalo mladim ter jih podprlo pri razvoju znanj in spretnosti ter pridobivanju delovnih izkušenj, zlasti takšnih, ki so pomembne za zeleni in digitalni prehod.

Podpiranje poklicne mobilnosti in gospodarske preobrazbe

Vsi v Evropi, tako mlajši kot starejši, bi morali imeti dostop do pravočasne in prilagojene podpore, vključno z usposabljanjem, da se izboljšajo njihove možnosti za kakovostno zaposlitev ali ustanovitev podjetja. Skoraj vsak odrasel vsaj enkrat v življenju išče zaposlitev. Nekateri jo najdejo takoj po zaključku šolanja ter zahvaljujoč trdni mreži in dokazanim izkušnjam brez težav prehajajo iz ene zaposlitve v drugo. Drugim je precej težje. Lahko jim primanjkuje informacij o zaposlitvenih možnostih, ne najdejo delovnega mesta, ki bi ustrezalo njihovim znanjem, spretnostim in izkušnjam, ali pa so v težkem osebnem ali družinskem položaju. Javne in zasebne službe za zaposlovanje bi morale poleg brezposelnih vse bolj podpirati tudi ljudi, ki jim grozi izguba zaposlitve zaradi zastarelih znanj in spretnosti.

Naložbeni načrt za trajnostno Evropo, tj. naložbeni načrt v okviru evropskega zelenega dogovora, ki je bil predstavljen danes, bo prispeval k financiranju prehoda, ki čaka Evropo. Prehod na bolj zeleno gospodarstvo bo verjetno na nekatere regije in sektorje vplival bolj kot

na druge. Načrt zajema mehanizem za pravičen prehod, vključno z namenskim skladom za pravičen prehod, ki bo podpiral regije, na katere naj bi prehod najbolj vplival, ter tako pomagal zagotoviti, da nihče ne bo zapostavljen. Načrt dokazuje, da je EU zavezana skrbeti za okoljsko in socialno trajnostnost. Naložbe bodo prispevale k razvoju novih gospodarskih dejavnosti, ustvarjanju novih delovnih mest, zmanjšanju našega ogljičnega odtisa, zagotavljanju cenovno dostopne energije ter spodbujanju pridobivanja novih znanj in spretnosti. Poleg tega bo **sklad za modernizacijo** omogočil pravičen prehod v regijah, odvisnih od ogljika, tako da bo podprl prerazporeditev, prekvalifikacijo in izpopolnjevanje delavcev ter izobraževanje, iskanje zaposlitve in zagonska podjetja. Kot izraz solidarnosti s presežnimi delavci in samozaposlenimi pa se jim lahko zagotovi tudi podpora iz **Evropskega sklada za prilagoditev globalizaciji**.

Ustvarjanje več delovnih mest

Evropsko gospodarstvo zdaj že sedmo leto zapored raste. Pričakuje se, da se bo gospodarstvo v letih 2020 in 2021 še naprej krepilo, čeprav so se obeti za rast poslabšali. Trgi dela ostajajo močni in brezposelnost se še naprej zmanjšuje, čeprav počasneje.

Evropa mora graditi na tej trdni osnovi in zagotoviti, da bo njeno socialno tržno gospodarstvo v prihodnjih letih še naprej ustvarjalo nova in boljša delovna mesta za vse. V središču te preobrazbe bo **industrijska strategija** s trdnimi temelji v enotnem trgu, predstavljena v prvem četrtletju leta 2020, ki bo našim podjetjem omogočala inovacije in razvoj novih tehnologij ter hkrati spodbujala krožnost in ustvarjanje novih trgov. Obravnava socialnih vidikov in vidikov zaposlovanja je sestavni del strategije, ki bo vsem državljanom, državljanom, podjetjem, regijam in mestom omogočil izkoriščanje prednosti industrijske preobrazbe. Komisija bo v prvem četrtletju leta 2020 predlagala tudi **posebno strategijo za mala in srednja podjetja (MSP)**. Ta so prispevala k oblikovanju 85 % novih delovnih mest, ustvarjenih v zadnjih petih letih. Spodbujanje inovacij, zagotavljanje financiranja in zmanjšanje birokracije za MSP so bistvenega pomena za ustvarjanje delovnih mest v Evropi.

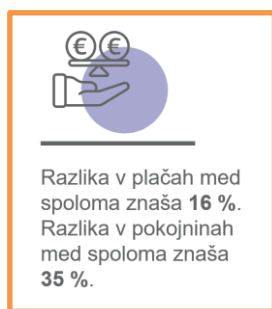
Evropski sklad za regionalni razvoj, Evropski socialni sklad plus in Kohezijski sklad bodo imeli še naprej ključno vlogo pri podpiranju socialne in teritorialne kohezije v naših državah članicah, regijah in na podeželju ter pri prilagajanju digitalni in zeleni preobrazbi našega sveta. V predlogu Komisije za naslednji večletni finančni okvir so določena skupna sredstva za kohezijsko politiko za obdobje 2021–2027 v višini 373 milijard EUR v tekočih cenah. K teritorialni koheziji bosta prispevala tudi Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja ter Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo. Predlog Komisije poleg tega poziva k programu **InvestEU**, ki naj bi mobiliziral 650 milijard EUR naložb, od tega 50 milijard EUR projektov socialne infrastrukture in socialnih naložb v izobraževanje, znanje in spretnosti, socialno podjetništvo ter mikrofinanciranje. InvestEU bo uvedel modele partnerstva ter nove

poslovne in finančne modele za boljše socialne rezultate, da se izkoristi potencial kapitala vlagateljev in človekoljubnega kapitala.

Pri ustvarjanju več delovnih mest ne gre zgolj za rast. To še toliko bolj velja za socialno gospodarstvo, ki izpolnjuje socialne potrebe. V Evropi je v socialnem gospodarstvu zaposlenih okoli 13,6 milijona ljudi. Socialna podjetja in organizacije lahko spodbujajo sodelovanje, pobude in rezultate na lokalni ravni, obenem pa vse ljudi približajo trgu dela. Socialno gospodarstvo nudi inovativne rešitve na področju izobraževanja, zdravstvenega varstva, energijskega prehoda, stanovanj in zagotavljanja socialnih storitev. Lahko ima tudi vodilno vlogo pri sklepanju zelenih dogovorov na lokalni ravni, tako da ustvarja lokalna zavezništva, ki povezujejo državljane in državljanke ter podjetja v podnebnem prehodu. *Komisija bo leta 2021 začela izvajati **akcijski načrt za socialno gospodarstvo**, s katerim namerava okrepiti socialne naložbe in socialne inovacije ter spodbuditi potencial socialnih podjetij za ustvarjanje delovnih mest, tudi za tiste, ki so najbolj oddaljeni od trga dela.* Socialno odgovorno javno naročanje lahko tudi zagotovi, da se obstoječa sredstva porabijo na način, ki podpira vključevanje, na primer tako, da se poskrbi za zaposlitvene možnosti za invalide ali osebe s tveganjem revščine.

Spodbujanje enakosti

Moč in enotnost naše Unije temeljita na njeni raznolikosti – raznolikosti ljudi, kultur in tradicij. Vendar bo Evropa lahko napredovala le, če bo uporabila vsa svoja sredstva, talente in potencial. To pomeni, da moramo ustvariti pravičnejšo družbo, v kateri imajo vsi ljudje z enakimi cilji enake možnosti, da jih dosežejo. Čeprav so v naši Uniji nekatere najbolj enakopravne družbe na svetu, nas še vedno čaka veliko dela. Evropa mora okrepiti zavezanost vključevanju in enakosti v vseh pomenih besede, ne glede na spol, raso, narodnost, versko ali drugo prepričanje, invalidnost, starost ali spolno usmerjenost. Enakost je visoko na politični agendi trenutne Komisije, kar dokazujeta oblikovanje novega posebnega resorja za enakost in ustanovitev namenske projektne skupine.

Posebno pozornost je treba nameniti položaju žensk. Nizke stopnje zaposlenosti so slabe za gospodarstvo, pa tudi za ženske same. Ženske imajo kljub višjim stopnjam izobrazbe krajšo in bolj razdrobljeno poklicno pot kot moški, pogosto zaradi odgovornosti kot oskrbovalke. Na poklicni poti napredujejo počasneje, poleg tega pa imajo nižje dohodke in pokojnine, čeprav živijo dlje. V nekaterih sektorjih so ženske premalo zastopane. To velja za digitalni sektor, kjer ženske ne predstavljajo niti petine strokovnjakov za IKT. Ženske po upokojitvi v povprečju prejemajo le dve tretjini pokojnine moških, kar pomeni, da je razlika med spoloma pri pokojninah še večja kot pri plačah. Boj proti stereotipom v delovnem okolju je ključen pri zagotavljanju, da bodo imele ženske možnost napredovanja na poklicni poti in prejemale

pošteno plačilo. Izboljšane storitve otroškega varstva in dolgotrajne oskrbe so del rešitve, s katero bi zagotovili enakomernejšo porazdelitev odgovornosti oskrbe med ženskami in moškimi. *Komisija bo v prvem četrtletju leta 2020 predlagala novo **evropsko strategijo za enakost spolov**, namenjeno nadaljnjemu odpravljanju razlik v plačah med spoloma, med drugim z **zavezujočimi ukrepi za preglednost plač**, nadaljnjemu odpravljanju razlik v pokojninah med spoloma, spodbujanju dostopa žensk do trga dela ter povečanju števila žensk na vodilnih položajih v podjetjih in organizacijah.*

Gospodarstvo za ljudi je gospodarstvo, prijazno invalidkam in invalidom. Evropski akt o dostopnosti bo omogočil razvoj dostopnih izdelkov in storitev. Tehnologija ter prilagojeno delo in delovna mesta lahko odprejo možnosti za invalide, pa tudi osebe in podjetja, ki skrbijo za njihove potrebe. Vendar se invalidi še vedno soočajo s težavami pri dostopu do izobraževanja in usposabljanja, zaposlitve, sistemov socialne zaščite in zdravstvenega varstva. Pogosto jim je tudi oteženo dejavno sodelovanje v političnem ali kulturnem življenju v njihovih

skupnostih. Komisija se bo še naprej zavzemala za izvajanje Konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov. *Poleg tega bo leta 2021 predstavila okrepljeno strategijo o invalidnosti, ki bo temeljila na rezultatih tekoče ocene evropske strategije o invalidnosti za obdobje 2010–2020.*

Hitrejša in učinkovitejša možnosti vključevanja za državljane in državljanke tretjih držav lahko koristijo tako njim samim kot trgu dela in celotni družbi. Številne države članice bi lahko učinkoviteje izkoriščale njihova znanja, spretnosti in kvalifikacije ter spodbujale njihov dostop do vključujočega in kakovostnega izobraževanja in usposabljanja. Komisija bo na podlagi akcijskega načrta za vključevanje iz leta 2016 okrepila podporo za ukrepe vključevanja, ki jih izvajajo države članice in druge ključne zainteresirane strani, kot so lokalni in regionalni organi, organizacije civilne družbe in socialni partnerji.

3. Pošteni delovni pogoji

Delavci in delavke v Evropi bi morali prejemati pošteno minimalno plačo, ki omogoča dostojno življenje. To ne pomeni, da bi bilo treba določiti enako minimalno plačo za vse delavce v EU. Minimalne plače bi bilo treba določiti v skladu z nacionalnimi tradicijami, bodisi s kolektivnimi pogodbami ali pravnimi določbami. Dobro delujoča kolektivna pogajanja med delodajalci in sindikati so učinkovit način za določitev ustreznih in poštenih minimalnih plač, saj so delavci in delodajalci tisti, ki najbolj poznajo svoj sektor in svojo regijo. *Komisija je danes začela **prvo fazo posvetovanja s socialnimi partnerji o tem, kako zagotoviti poštene minimalne plače** za delavce in delavke v Uniji.*

Delo je več kot le način preživetja. Zaposlitev posamezniku pomaga zgraditi družbene odnose in si zagotoviti prostor v družbi, pomeni pa tudi priložnost za osebni in poklicni razvoj. Vendar to velja le, če so vzpostavljeni pošteni in dostojni delovni pogoji. Predvsem zaradi vpliva digitalne tehnologije se hitro razvijajo nove oblike dela. Te nove oblike prispevajo k rasti in ustvarjanju delovnih mest, spodbujajo inovativne storitve ter zagotavljajo prožnost in priložnosti za delavce, samozaposlene, stranke in podjetja. Vendar lahko vodijo tudi v nove oblike prekarnosti. Za izgradnjo zaupanja v digitalno preobrazbo in popoln izkoristek njenega potenciala so v zvezi z novimi poslovnimi modeli potrebna jasnejša pravila, ki preprečujejo zlorabe, ohranjajo visoke standarde na področju zdravja in varnosti ter zagotavljajo boljšo socialno zaščito. Tehnološke inovacije morajo spremljati socialne inovacije. Evropski način je človeški, etični način in tako mora ostati tudi v prihodnje.

Zlasti je treba za trajnostno rast gospodarstva platform izboljšati delovne pogoje platformnih delavcev in delavk. *Nov zakon o digitalnih storitvah*, ki bo predstavljen v drugi polovici leta 2020, bo nadgradil naša pravila o odgovornosti in varnosti za digitalne platforme, storitve in izdelke, poleg tega pa dokončno oblikoval enotni digitalni trg. Obenem bo Komisija organizirala tudi **vrh o platformnem delu**, na katerem se bo razpravljalo o prednostnih vprašanjih in možnih rešitvah, na primer v zvezi z zaposlitvenim statusom, delovnimi pogoji in dostopom do socialne zaščite za platformne delavce, dostopom do kolektivnega zastopanja in pogajanj ter čezmejnimi vidiki platformnega dela.

Digitalizacija in nove tehnologije spreminjajo tudi delovno okolje.

Delavci v EU uživajo koristi visokih zdravstvenih in varnostnih standardov. Roboti in digitalna orodja lahko prevzamejo nevarna in enolična opravila, ki so jih do zdaj izvajali ljudje. Vendar lahko spremembe prinesejo tudi nove skrbi. Novi delovni vzorci, kot so nenehna povezljivost, vse več spletnega in mobilnega dela, vmesniki človek-stroj, spremljanje delavcev ter zaposlovanje in upravljanje s pomočjo algoritmov, lahko prispevajo k večji produktivnosti, ki je

ključna za splošno izboljšanje življenjskega standarda, vendar bi se morali razviti tako, da se preprečijo novi vzorci diskriminacije ali izključevanja ali nova tveganja za telesno in duševno zdravje delavcev. *Da bi ohranila visoke standarde, bo Komisija pregledala strategijo za varnost in zdravje pri delu ter poleg bolj tradicionalnih tveganj, kot sta izpostavljenost nevarnim snovem in tveganje nesreč pri delu, obravnavala tudi navedena nova tveganja.*

K poštnim delovnim pogojem pripomore močan socialni dialog: delavci in delodajalci lahko najdejo skupne rešitve, ki najbolj ustrezajo njihovim potrebam. Vplivne predstavniške organizacije in njihov pravočasen prispevek k oblikovanju politik tako na nacionalni kot na evropski ravni so izjemnega pomena. *Komisija bo raziskala načine za spodbuditev socialnega dialoga in kolektivnih pogajanj ter povečanje zmogljivosti sindikatov*

in organizacij delodajalcev na ravni EU in na nacionalni ravni. Ključen je tudi učinkovit dialog na ravni podjetij, sploh kadar se ta prestrukturirajo ali znatno spreminjajo. Ker podjetja vse pogostejše delujejo čezmejno, bi morali v celoti izkoristiti obstoječe instrumente za vključevanje delavcev, kot je evropski svet delavcev, da se spodbudi kultura obveščanja delavcev in posvetovanja z njimi.

Za evropske državljane in državljanke, ki trenutno živijo ali delajo v drugi državi EU, pošteni delovni pogoji pomenijo pravično mobilnost. Danes v drugi državi EU živi ali dela dvakrat več državljanek in državljanov kot pred desetimi leti. Čezmejno posluje na milijone podjetij, zlasti MSP. Pri tem uživajo koristi enotnega trga, ki je ključno gonilo za rast in ustvarjanje delovnih mest. Pravila EU morajo biti ustrezna, da se zagotovijo pošteno in pregledno poslovanje ter poštena konkurenca med podjetji, pa tudi da se zaščitijo pravice

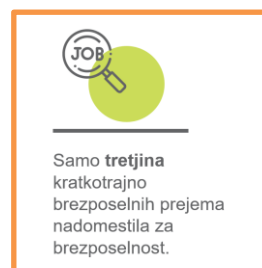
delavcev ter preprečijo dvojni prispevki in socialni damping. Novoustanovljeni **Evropski organ za delo (ELA)** bo ključno orodje, ki bo olajšalo uporabo in izvrševanje pravil EU na tem področju ter tako izboljšalo delovanje enotnega trga. Posameznikom in delodajalcem bo zagotavljal enostaven dostop do informacij o delu ali poslovanju v drugi državi EU, poleg tega pa bo podpiral sodelovanje med nacionalnimi organi, med drugim kar zadeva okrepljene inšpekcijske preglede, ukrepanje proti neprijavljenemu delu in boj proti goljufijam.

4. Socialna zaščita in vključevanje

Zagotavljanje visoke stopnje socialne zaščite

Da bi bila odporna, mora socialna pogodba temeljiti na globoki solidarnosti. Bolj si moramo prizadevati za zaščito ljudi, ki ostanejo brez zaposlitve zaradi zunanjih dogodkov, ki prizadenejo naše gospodarstvo, ter spodbujati njihovo prekvalifikacijo in ponovno vključitev na trg dela. *Komisija bo predlagala evropski sistem pozavarovanja za primer brezposelnosti*, ki bo zaščitil naše državljane in državljanke ter zmanjšal pritisk na javne finance v času zunanjih pretresov.

Tudi naše standarde socialne zaščite je treba prilagoditi novim razmeram v svetu dela, novim ranljivostim ter novim pričakovanjem državljanek in državljanov. V več državah članicah nekateri samozaposleni in osebe z nestandardno zaposlitvijo nimajo dostopa do ustrezne socialne zaščite. Z izvajanjem priporočila o dostopu do socialne zaščite se bo vsem, ne glede na njihov zaposlitveni status, zagotovila zaščita v primeru brezposelnosti, bolezni, starosti, invalidnosti ali nesreče pri delu.

Skrb, da nihče ne bo zapostavljen, zajema tudi zagotavljanje cenovno dostopnega zdravstvenega varstva. Revnejši ljudje na splošno živijo 6 let manj kot premožnejši.

Spodbujanje zdravega načina življenja, boljših preventivnih ukrepov in zdravstvenega varstva, osredotočenega na potrebe pacientk in pacientov, lahko vsem zagotovi cenovno dostopno in kakovostno zdravstveno varstvo. Za oblikovanje sistemov socialne zaščite, ki temeljijo na vrednotah in načelih EU, kot so univerzalnost, solidarnost in pravičnost, bo potreben razvoj novih in integriranih modelov zdravstvenega in socialnega varstva. Hkrati bo oblikovanje takšnih sistemov omogočalo izkoriščanje stroškovno učinkovitih inovacij, ki se

odzivajo na dejanske potrebe na področju javnega zdravja. Pristop, osredotočen na potrebe pacientk in pacientov, bi prispeval k doseganju boljših rezultatov, na primer krajših čakalnih dob in preprostejšega dostopa do oskrbe. Pomemben cilj na tem področju je zagotoviti, da Evropa nadaljuje boj proti raku, ki je ena od največjih zdravstvenih težav tega stoletja in ogroža življenje milijonov Evropejcev in Evropejk. Evropa se je zavezala, da bo na čelu boja proti tej bolezni. Komisija bo februarja 2020 začela vseevropsko razpravo, na podlagi katere bo v četrtem četrtletju leta 2020 predstavila ambiciozen **evropski načrt za boj proti raku**, ki bo pomagal zmanjšati trpljenje zaradi te bolezni.

Staranje ogroža ustreznost naših sistemov socialne zaščite.

Pokojnine bi lahko postale glavni vir dohodka večine Evropejcev in Evropejk. Daljša življenjska doba bi morala sovpadati z možnostjo, da ljudje delajo dlje. To bi bilo mogoče doseči s skrbjo za boljše zdravje starejših delavcev in večjo pozornostjo, namenjeno njihovim potrebam na delovnem mestu. Na ta način bi tudi prispevali k ohranjanju vzdržnosti pokojninskih sistemov ter krepitvi sistemov poklicnih pokojnin in pokojnin tretjega stebra. Vseeno pa bodo nekateri starejši potrebovali posebno oskrbo. Zagotavljanje dostopa do cenovno dostopne in kakovostne dolgoročne oskrbe bo bistveno za podpiranje dostojnega življenja v starosti in izkoriščanje priložnosti za ustvarjanje delovnih mest, ki jih ponuja gospodarstvo oskrbe.

Staranje prebivalstva ni edini demografski izziv. K spreminjajoči se demografski sliki EU prispevajo tudi novi gospodinjiski vzorci, kot je večje število enočlanskih gospodinjstev, selitve v mesta, ki vodijo v depopulacijo podeželskih območij, beg možganov ali celo migracijski tokovi. Za pregled trenutnega stanja na tem področju bo Komisija v prvem četrtletju leta 2020 predstavila **poročilo o učinku demografskih sprememb**. Poročilu bo v četrtem četrtletju leta 2020 sledila **zelena knjiga o staranju**, ki bo povod za razpravo o dolgoročnih učinkih staranja prebivalstva, zlasti kar zadeva oskrbo in pokojnine, ter o tem, kako spodbujati aktivno staranje. Ob zavedanju, da bodo imeli zeleni, digitalni in demografski prehod različne posledice za različne ljudi, bo demografskemu poročilu leta 2021 sledila tudi **dolgoročna vizija za podeželje**. Njen cilj bo podpreti podeželska območja pri reševanju edinstvenih izzivov, s katerimi se soočajo, od staranja prebivalstva in depopulacije do poveztivosti, tveganja revščine ter omejenega dostopa do storitev, socialne zaščite in zdravstvenega varstva.

Boj proti revščini in izključenosti

Skrb, da nihče ne bo zapostavljen, v času sprememb pomeni boj proti revščini. V zadnjem desetletju je na milijone ljudi v EU ubežalo revščini, a kljub skupnemu cilju EU, da bi do leta 2020 iz revščine rešili 20 milijonov ljudi, se s tveganjem zanjo še vedno sooča več kot petina Evropejcev in Evropejk. Živeti dostojno življenje pomeni prejemati potrebno podporo pri iskanju zaposlitve, imeti dostop do cenovno ugodnega in kakovostnega zdravstvenega varstva, dostojnih priložnosti za izobraževanje in usposabljanje ter cenovno ugodnega bivališča, pa tudi cenovno ugoden dostop do osnovnih dobrin in storitev, vključno z vodo, energijo, prevozom in digitalnimi komunikacijami. Za osebe zunaj trga dela so sistemi minimalnega dohodka skupaj s podpornimi storitvami skrajno sredstvo, ki bi morale zagotoviti dostojno življenje. Cene nepremičnin so povsod v Uniji narasle, zaradi česar so stanovanja in z njimi povezani stroški za večino ljudi postali manj dostopni. V večini držav članic se povečuje brezdomstvo, ki je najhujša posledica naraščajočih stanovanjskih stroškov. Energijska revščina in težave pri naložbah v sodobne rešitve, ki omogočajo prihranke, kažejo, da moramo biti pozorni na nove distribucijske izzive, ki jih prinaša prehod na ogljično nevtravno gospodarstvo². Zaradi vsega naštetega je potreben temeljit razmislek, da se upoštevajo številni, med seboj povezani vzroki za revščino, pretehta učinek različnih instrumentov politike in ponovno preučijo prihodnji koraki.

Revščina prizadene vse člane družine – tako starše kot otroke. Otroci iz revnih družin življenje začnejo z nepravičnim zaostankom. Grozi jim večje tveganje zdravstvenih težav in slabših učnih rezultatov pozneje v življenju, zaradi česar se sčasoma spet znajdejo v primežu revščine. Ta začarani krog je mogoče prekiniti z naložbami v kakovostno in vključujočo predšolsko vzgojo in varstvo ter šole, dostop do zdravstvenega varstva, ustrezno prehrano in dostojna bivališča. *Komisija bo leta 2021 predstavila **jamstvo za otroke**, ki bo otrokom zagotovilo dostop do potrebnih storitev in podporo do vstopa v odraslo dobo.*

Številni Romi in Rominje v EU se soočajo s predsodki in socialno izključenostjo, čeprav so države EU prepovedale diskriminacijo. Za odpravo izključevanja Romov bodo potrebna dolgoročna prizadevanja na vseh ravneh. Okvir EU za nacionalne strategije vključevanja Romov do leta 2020 je prinesel nekaj pozitivnih rezultatov. *V četrtem četrtletju leta 2020 bo*

² Komisija bo leta 2020 predstavila smernice glede energijske revščine, kot je bilo oznanjeno v evropskem zelenem dogovoru.

predstavljena nova pobuda za enakost in vključevanje Romov, ki bo temeljila na rezultatih ocene navedenega okvira.

5. Širjenje evropskih vrednot po svetu

Evropa bi morala svoj politični in gospodarski vpliv izkoristiti za spodbujanje socialne pravičnosti drugod po svetu. Naše politike na področju mednarodnega sodelovanja, razvoja in trgovine ustvarjajo rast, delovna mesta in blaginjo – tako v Evropi kot z našimi partnerji. Trgovina je več kot zgolj izmenjava blaga in storitev. Za Evropo je tudi strateško sredstvo. Omogoča nam, da sklepamo partnerstva, ščitimo svoj trg pred nepoštenimi praksami in zagotavljamo spoštovanje mednarodno dogovorjenih standardov. Komisija si bo prizadevala za trdno, odprto in pravično trgovinsko agendo. Vsak nov celovit dvostranski sporazum bo vseboval poglavje o trajnostnem razvoju in vzpostavljal najvišje standarde varstva podnebja in okolja ter zaščite delavcev, vključno s politiko ničelne tolerance do dela otrok, da se zagotovijo ustrezni enaki konkurenčni pogoji z našimi trgovinskimi partnerji. Poleg tega bo Komisija okrepila dialog zlasti z državami Zahodnega Balkana, da se spodbudi izvajanje evropskega stebra socialnih pravic v regiji.

Evropa bi morala prav tako zavzeti odločno stališče glede izvrševanja obstoječih sporazumov ali trgovinskih režimov za spodbujanje in varovanje mednarodno dogovorjenih standardov pravic delavcev. Komisija bo imenovala glavnega uradnika za trgovino, ki bo spremljal in izboljševal skladnost naših trgovinskih sporazumov ter sodeloval s trgovinskimi partnerji, da se zagotovi učinkovito izvajanje zavez. EU bo pozorno spremljala izvajanje določb o varstvu podnebja, okolja in dela iz naših trgovinskih sporazumov in ravnala v skladu z načelom ničelne tolerance do dela otrok.

6. Sodelovanje

S tem sporočilom se začne široka razprava z vsemi državami in regijami EU ter vsemi našimi partnerji. Ob tem se predstavlja vrsta pobud, ki jih je treba v prihodnjih mesecih sprejeti na ravni EU kot prispevek k izvajanju evropskega stebra socialnih pravic.

Vendar ukrepi zgolj na ravni EU ne bodo dovolj. V času, ko učinki novih tehnologij postajajo vse jasnejši, rezultati podnebnih ukrepov vse vidnejši v našem vsakdanu in demografski pritiski vse večji, moramo neprestano prilagajati in krepiti svoj odziv na vseh ravneh. Ključ do uspeha je pogosto v rokah nacionalnih, regionalnih in lokalnih organov, pa tudi socialnih partnerjev in ustreznih zainteresiranih strani na vseh ravneh, ki si v sodelovanju z EU prizadevajo za doseg skupnih ciljev.

Komisija zato poziva vse evropske, nacionalne, regionalne in lokalne organe in partnerje, da do novembra 2020 predstavijo svoje mnenje glede potrebnih prihodnjih ukrepov in sprejmejo konkretne zaveze za izvajanje stebra. Komisija bo v letu 2020 k dejavnemu sodelovanju in udeležbi pozivala vse partnerje, tj. Evropski parlament, Svet, Evropski ekonomsko-socialni odbor, Odbor regij, socialne partnerje in organizacije civilne družbe. Mnenja in zaveze je mogoče predložiti na spletišču „yoursay-social-europe“³.

Cilj je skupaj oblikovati akcijski načrt, ki bo odražal vse prispevke in bo predlagan v potrditev na najvišji politični ravni.

³ <https://ec.europa.eu/social/yoursay-social-europe>.